

За българската кауза в Македония и руската провокация

Александър Йорданов

25MAY | Faktor.bg

Съюзяването на македонизма с путинизма е опасен антиевропейски акт

Александър Йорданов, специално за Faktor.bg

Поредната руско-македонска провокация срещу България на връх 24 май не оставя и с право, равнодушни у нас. Думите на руския президент Владимир Путин, че нашето „А, Бе.“ е дошло от „македонска земя“ е не просто грубо невежество. Ако бе само такова бихме го отминали с лека ръка. Никой не очаква бившите кадри на КГБ да са образовани. Те и не са. В случая обаче става дума за съзнателно обмислена и осъществена политическа провокация. Зад историческото незнание на Путин стои целенасочена политика за продължаване на трайната дестабилизация в Р Македония и на Балканите като цяло. Русия не желае да приеме разширяването на НАТО и ЕС с нови страни от нашия регион. И затова залага на крайните националистически кръгове в държави като Р Македония и Р Сърбия, знаейки отлично, че техния национализъм е антиевропейски и антинаатовски. Но да залагаш на македонизма като доктрина на антибългаризъм в постоянно действие, означава, че самата

Русия е изчерпана откъм политически идеи

Тя може само да подгрее „вчерашния обед“, ако използвам прекрасното заглавие на филма на режисьора Костадин Бонев по сценарий на македонския писател Миле Неделковски.

Русия подгрива мухлясалият македонизъм, за да пречи на хората в Р Македония да намерят верния път по-доброто бъдеще за своята страна

Русия активно се намесва във вътрешните работи на Р Македония като диктува от дълго време насам поведението на президента на страната и на част от политическия елит. Естествено е, че нито България, нито ЕС като цяло, сме съгласи в НАТО и в ЕС да влезе една проруска държава, болна от краен национализъм, фалшификаторка на история. Но точно на това разчита руската политика, това е мрежата, която Кремъл хвърля върху политическите шарани в Македония. Затова и трябва ясно да се каже на Кремъл:

доктрината на македонизма няма място в ЕС,

но хората в Македония имат право да станат като нас, българите, европейски граждани. Имат право страната им да бъде защитена като се присъедини към нашият съюз НАТО.

Редно е македонските граждани сами да си отговорят кое от двете им е по-необходимо: антибългарската доктрина на македонизма или членството в ЕС и НАТО.

Това е решение, което те трябва да вземат сами. Русия им дава ясен знак – да продължат по пътя на антибългаризма, по пътя на македонизма, а това ще рече на провокациите, на историческите фалшификации и кражби, на конфронтацията с България. Ние им предлагаме точно обратното – диалог, разбирателство, сътрудничество, европейски ценности, приемане на общата ни история, приемане на истината, че в основата на тази обща история стои един общ народ. Стоят предците на днешните македонци, които многократно са заявявали и то когато това е било съдбовно важно – през Възраждането, своето българско национално съзнание. Всички те са били българи от Македония. Българи като всички останали българи – от Тракия, от Мизия, от Балкана или от Добруджа. Затова и „македонската земя“ за която говори Путин е свещената наша българска земя. Върху тази земя е създадена старобългарската азбука, старобългарската писменост. Български са владетелите финансирани и подкрепяли святото дело на разпространение на християнството чрез превода на богослужебните книги на старобългарски език. На езика на българите говорим на тогавашната държавна територия на България, включително на този български език говорят и български общности тогава в чужбина – във Византия. Затова и писмеността е старобългарска, идваща от „българска земя“. И така завинаги ще бъде за нас, европейците.

Съюзването днес на македонизма с путинизма е антиевропейски акт,

който решително трябва да бъде осъден от българската държава.

Защото този политически миш-маш работи срещу интересите на гражданите на България и Македония. Антибългаризмът днес в Македония е присъщ само на ретроградните политически и „научни среди“, на лица от бившите

югославски тайни служби – УДБА. Той е отровното наследство от комунистическата пропаганда, от сръбската окупация на Р Македонија и инструмент за дестабилизација на страната. Той е причината за постојаните политически кризи во неа.

24 мај во Македонија

Бях български посланик во Р Македонија во периодот 2001 – 2005 година. През 2002 г. за првпат организирах јавно отбелязување на нај-хубавиот български празник – Денот на българската просвета и култура, на старобългарската писменост. Место на събитието стана „Домът на армията“ во Скопие. Во концертната програма взеха участие ученици од Националната гимназија за древни езици и култури „Св. Константин Кирил Философ“ и артистичната трупа на проф. Боню Лунгов със спектакъла „Фолклорна магия“. За првпат во българо-македонските одношения бяха отличени с почетни грамоти и специален медал на българското Министерство на културата, македонски културни дейци с докажан принос за развитието на българо-македонските културни врѝзки. Антибългаристите македонисти възприеха това честване како „провокация“, како нападение срещу тяхната крепост – македонизма. Никой дотогава не бе дрѝзвал јавно да афишира 24 мај како български празник на словото, на духа, на писмеността и културата. Макар во годините, когато Македонија е освободена од сръбската окупация –1941 -1944 година, това да е бил нај-обичајниот од македонските ученици и учители празник. Старите снимки показват това. Архивите говорят. Но половина век по-късно, през 2001 година, огласената од мен инициатива за „славене“ бе посрещната на нож. Показателно е писмото, което тогава Съюзът на борците на Македонија (т.е. това са т.нар. „активни борци против българската фашистка окупация“) изпрати чрез медиите до македонското Министерство на външните работи. Во него се искаше дори моето отзовавање како посланик. Ето какво се казваше во този любопитен документ:

„Сојузот на борците на Македонија, чии членови во време на народноослободителната и антифашистичка војна на Македонија 1941-1945 година беа во првите редови на борбата, за да се извоюва слободата и државноста на македонскиот народ, должен е да се спротивставува на систематските загрозувања на македонскиот народ и држава кои доаѓаат еднадвор, но и однатре. Добра дел од загрозувањата произлегуваат од соседните држави, меѓу кои, почесто се резултат на големобугарските аспирации. Во оваа пригода, на почитуваниот министер сакаме да му обрнеме внимание посебно на повеќе најнови изјави, односно настапи на бугарскиот амбасадор во Скопје, господинот Александар Јорданов. Така, во интервју за "Утрински весник" од 26 март годинава, амбасадорот Јорданов од една страна изјавува дека Македонија секогаш може да се потпре на Бугарија, а од друга страна, сосем отворено, го оспорува националниот идентитет на македонскиот народ, ги оправдува бугарските чекори за привлекување македонски граѓани кон бугарската национална свест. Господинот Јорданов неодамна најави дека бугарската држава, преку бугарската амбаса во Скопје се подготвува да го одбележи 24 Мај, Денот на словенските просветители, браќата Кирил и Методиј, како бугарски официјален празник. Очигледно е дека одбележувањето на овој ден (24 Мај) не може да не се сфати како директна антимакедонска

демонстрација, па според тоа не смее да се дозволи. По овој повод, слободни сме пред Вас, да го изнесеме нашето мислење дека по повеќето недипломатски испади, амбасадорот Јорданов не заслужува од нашата држава натамошно гостопримство.”

„Антимакедонската провокација”

с честването на българският празник 24 май в Скопие през 2002 г. увенча края на първите „Пролетни дни на българската култура” в Македония. Те започнаха с „Дни на българското кино” с гостуване на режисьорите Рангел Вълчанов, Стоян Дуков и Елдора Трайкова, с изложба на съвременния български плакат „От А до Я”, с гостуване на театрални и на фолклорни групи. Последваха и първите „Есенни дни на българската култура в Р Македония”. Те бяха проведени в периода 28 октомври – 13 ноември 2002 г. Специална вечер бе посветена на актьора Руси Чанев като за първи път в Македония бе представен филмът „Мера според мера”. На 5 ноември се състоя творческа вечер, посветена на българската писателка Яна Язова и на нейния роман „Александър Македонски”. След това гостуваха режисьорите Иван Ничев с филма „След края на света” и Костадин Бонев с „Подгриване на вчерашния обяд”. През следващите години бяха представени на превърналите се в традиционни есенни и пролетни дни на културата и други култови български филми, като „Хан Аспарух”, „Покръстването”, „Дело №5”, „Иван и Александра”, „Авантаж”, „Оркестър без име” и др. Гостуваха известни български поети, писатели, художници, учени от различни поколения. Организирах се изложби. Паметни остават спектаклите на ансамбъл „Българе” и на ансамбъла на Николина Чакърдъкова, гостуването на Народния театър с постановката „Хъшове”, участието на ансамбъла на Нешка Робева на фестивала „Охридско лято”, програмите „За първи път в Македония”, в които бяха показани филми като „Островът на цар Самуил” на Горан Благоев или представянето за първи път в Македония на рапсодия „Вардар” на Панчо Владигеров в изпълнение на Владимир Владигеров и Джени Петрова, и много други.

Всичко това се случваше за първи път в Македония. „Дните на българската култура” станаха част от културния афиш на Скопие. Гражданите изпълваха до краен предел културният салон на посолството, откриваха отново България.

Благодарение на тези културни инициативи стана възможно в края на 2004 г. да бъде подписана Спогодбата за откриване на културни центрове на двете държави и в навечерието на 3 март 2005 г. в Скопие бе открит Български културен център.

Българската култура е най-добрият български посланик в Македония

Всяка среща на македонската публика с българската литература, кино, музика, театър, изобразително изкуство, руши основите на македонизма.

Съхранил съм словото, което произнесох на 20 май 2002 година на тържеството по случай нашият духовен празник 24 май. Залата бе препълнена, присъства и дипломатическият корпус. Разказах как преди повече от единадесет века Светита братя Кирил и Методий създават първата старобългарска азбука и превеждат заедно със своите ученици основните богослужбени книги, използвайки основните характеристики на езика, който по това време говори населението на България и голяма част от населението на

Византия. Светлината на Божието слово се разпространява и извън пределите на Българското царство - във Велика Моравия, в Панония, в Киевска Рус. Така след еврейския, гръцкия и латинския език в Европа заблестява още един език, на който може да се слави Божието дело и на който се създава прекрасно творчество – българският език.

Съвременните македонци научиха, че през 865 година българският цар Борис I се покръства и обявява християнството за официална религия в България.

Научиха как той приема сърдечно учениците на Св.Кирил и Св.Методий и им създава всички материални условия, за да разпространяват Божието слово на територията на цялата държава, подпомагайки ги като истински християнски владетел, осъзнал великата мисия на духовността, на културата, на знанието в живота на народа. Синът му, младият цар Симеон, продължава неговото дело. И се ражда „Златният век“ на българската държава. Столицата Преслав и далечният Охрид заблестяват на духовната карта на Европа като истински културно-духовни и християнски центрове. Преодоляна е догмата на триезичието, разширено е европейското духовно и културно пространство. Създават се забележителни литературни произведения, изграждат се църкви и дворци, крепости и пътища, развиват се художествените занаяти и всичко това става в пределите на държава, която поставя на висок пиедестал творческото начало, строителното начало, в която вярата и закона са вървели ръка за ръка.

Исках да обясня с думи прости на македонските ни приятели, че спорът за „етническият произход“ на Светите братя и техните ученици е безмислен. Това са били най-високо образованите хора за времето си. И ако те бяха „македонци“, както ги представя македонската „наука“, все някаква писмена бележка биха оставили за това си македонско потекло. Няма такава „бележка“, няма такъв запис в техните жития. Навсякъде те се славят като български и славянски първоучители. А България е държавата, която превръща тяхното дело в държавна политика, дава му държавната си подкрепа. Македонска държава по това време няма. А имената на „земята“ идва от името на държавата. Има Русия – има руска земя. Има Украйна – има украинска земя. Има Полша – има полска земя. Има Франция – има френска земя. Има САЩ – има американска земя. А в Канада земята е канадска. Има България – има българска земя. На тази българска земя е възникнала старата българска писменост и се е разпространила в други земи. Говорейки всичко това в притихналата зала в центъра на Скопие си мислех и за отрицателите, за хулителите. Затова и припомних името на Презвитер Козма, който отрича еретиците, „богонемилите“, сектантите, отлъчилите се от вярата, носителите на философията на разрушението и nihilisma. И специално подчертах, че това, което днес ни изпълва с възхищение и мъдрост, когато се вгледаме в делото на Светите братя Кирил и Методий и техните ученици, това е откритостта и отвореността на тяхното дело към другите. То свързва, а не разделя. Приобщава, а не отблъсква. Ражда единство и разбирателство, а не омраза и вражда. Всъщност този дух на разбирателство, на протегната за приятелство ръка, на обръщане към морала и доброто е и нашето послание към днешния свят, към днешна Европа. Това е същността на българския дар за европейската цивилизация. Това е същността, която политик като Владимир Путин не може да разбере, не може да проумее.

Защото неговата философия е разделението,

конфронтацията, противопоставянето на брат на брата.

И събитията в Украйна в наши дни са най-убедителното доказателство за това, което казвам. Може би затова и през 1983 г. Негово Светейшество папа Йоан Павел II провъзгласи солунските братя Кирил и Методий за патрони на Европа. Защото тяхното дело и делото на техните ученици е празник за европейската цивилизация. Затова и на 24 май ние винаги ще празнуваме раждането на една нова духовност, на едно ново духовно измерение в европейската култура.

И тъй като предстоеше тогава официалната визита в София на главата на Римо-католическата църква Папа Йоан Павел II, не можех да не цитирам неговите думи от енцикликата „Centesimus annus“: „Необходимо е – казва Негово Светейшество - голямо усилие за моралното и икономическото изграждане на страните, които изоставиха комунизма. Редно е сегашните трудности в екскомунистическите страни да бъдат облекчени от общото усилие на другите нации“.

Тези думи трябва да се повтарят всеки ден в Македония. Защото на Македония трябва да се помогне да преодолее икономическите трудности, изостаналостта.

Но това не може да направи откривателят на „македонската земя“, московският Колумб, президентът на Руската федерация Владимир Путин. Спомням си и как реагира тогава македонската преса на българското честване на 24 май. По време на комунистическия режим 24 май не е бил празник в Македония. След обявяването на независимостта на страната той се отбелязваше само като празник на Скопския университет „Св.св.Кирил и Методий“. Но изведнъж македонистите се сетиха, че могат да откраднат и този български духовен празник с вековна традиция. И година по-късно започнаха и те да „славят 24 май“ като ден на „македонските просветители Св.Кирил и Методий и техните ученици“. И в това не би имало нищо осъдително, ако не бе придружено отново с обилна доза антибългаризъм. Така Бранко Горчевски, основател на „Утрински вестник“ и негов главен редактор, пръв публично внуши тезата, че България си присвоява техните „Кирил и Методий“, техните „Климент и Наум“. В статия озаглавена „Славете ги, ама не ги присвоявайте“ Горчевски написа: „македонецот не може да го доживее тоа поинаку освен како уште еден напад врз неговиот национален и културен идентитет. Македонците тоа го доживуваат како обид за присвојување на Кирил и Методиј и, аналогно на тоа, како чекор со кој му даваат „бугарски карактер“ на населението од кое произлегле светите браќа.“

Но защо разказвам всичко това след толкова минали години? Защото трябва да има памет. Защото България, както и българското посолство в Македония днес, не могат да бъдат

Безмълвни свидетели на тоталното промиване на мозъци и манипулации,

което се извършва и в момента в тази страна с политическия, а вероятно и финансов, остен на Русия. Македония е в сериозна криза и общите дипломатически фрази не са изход от кризата. Република Македония се нуждае от радикална промяна и само тя може да я направи член на НАТО и ЕС.

Визитата на президента Георги Иванов в Москва е пречка за такава промяна. България също има своите проблеми. Но колкото и политиците ни да са потънали в ежедневните грижи или крамоли, никога не трябва да забравят, че делото на Светите братя Кирил и Методий и техните ученици по българската земя ни е спасило като народ в най-тежките векове от нашата история, то е наше дело, наша народностна и национална кауза, която трябва да се защитава и с езика на дипломацията, но и с реална, и активна политика в региона на Югоизточна Европа.